

Folkemængde, saaledes at det regnes ud efter det Tilskud, der gives det øvrige Land over i Forhold til Folkemængden. Det er en Analogi, som kunde vise hen til, at der dog ogsaa paa det foreliggende Omraade kunde være Anledning til at tage denne Sag under Overvejelse fra Statens Side.

Man har indvendt, at Kjøbenhavn jo saa til Gengæld ogsaa er en Undtagelse, hvad Ordningen af dens Skolevæsen angaar og der staar uafhængig af Staten, saaledes at Staten af denne Grund skulde være mindre forpligtet eller oplagt til at yde noget Tilskud. Jeg tror imidlertid ikke, at dette Standpunkt kan hævedes. Det kommunale Skolevæsen i Kjøbenhavn har sit Udgangspunkt i Forordningen af 20de Marts 1844, en kongelig Forordning, altsaa en Statsakt, ved hvilken Grundlaget er lagt for dets senere Virksomhed. „Kongen har ladet Udkaft til en ny Anordning forelægge for Provinsialstænderne og kundgør nu sin Vilje og Befaling“, staar der i Indledningen til Anordningen. Det tilkendegiver tydelig nok Statens Overhøjhed her. Selv efter 1849 har Forholdet i Princippet ikke forandret sig. Saaledes er det ved en Ministerialskrivelse af 31te December 1856, at det fastsaaes, at Børnenes Tal i Elementærklasserne skal ned sættes, og i de høiere Klasser forøges, altsaa ogsaa i direkte Stadfæstelse fra Statens Side af kjøbenhavnske Skoleforholds Ordning. Og da i 1871 Fattigskolerne ophævedes, saa fastsløges det i en Ministerialskrivelse, at Disciplene skulde anbringes i de kjøbenhavnske Friskoler i Stedet for at gaa i særlige Fattigskoler. Hvad endelig Lønningerne ved det kjøbenhavnske Skolevæsen angaar, bero de jo paa Indenrigsministeriets Godkendelse. Paa alle disse Punkter er det altsaa i Princippet Staten, der har Overhøjheden, selv om den muligvis af Hensyn til den Maade, paa hvilken Kjøbenhavn i det hele i de senere Aaringer har arbejdet med sit Skolevæsen, paa de enkelte Punkter ikke har blandet sig meget i dets Ordning. Men ogsaa med selve den daglige Gang i det kjøbenhavnske Skolevæsen har Staten Haand i Hanke, idet Skoledirektionen i Kjøbenhavn saa at sige som en Slags Stat i Staten staar selvstændig over for Kommunalbestyrelsen som saadan, og kun for en Tredjedel repræsenterer Kommunen, medens den for de

to Tredjedele af Sammenlætningsens Vedkommende repræsenterer Staten gennem Overpræsidenten og Stiftsprovsten, som jo er fødte Medlemmer af den. Staten har saaledes de størst mulige Garantier for, hvorledes Udviklingen af det kjøbenhavnske Skolevæsen gaar for sig. Saa er der endelig endnu et Omraade, hvor Kjøbenhavn indtager et særligt Standpunkt. Det er med Hensyn til Kommunens Ret til at udskrive sine Skatter. Andre Kommuner kunne jo under en vis Stadfæstelse forhøje Skatteprocenten, naar Udgifterne give Anledning til, at noget saadant ønskes; for Kjøbenhavns Vedkommende er det derimod Lovgivningsmagten, som maa sættes i Bevægelse, altsaa Statens positive Indgriben der kræves, naar Skatteprocenten skal forøges ud over de 3 pCt., som den i Øjeblikket beløber sig til. Det vil med andre Ord sige, at det er Kjøbenhavn umuligt selv at stæffe sig de i hvert Øjeblik fornødne Indtagter, fordi Kommunen ikke staar selvstændig paa Stattevesenets Omraade, men Staten sætter en bestemt Grænse for Skatteudelsen. Og saa af den Grund er der Anledning for Staten til at gøre noget i den Retning, dette Andragende gaar i. Naar jeg nu fremhæver alle disse Spørgsmaal, er det ikke i Forventning om, at vi i denne Samling, efter at Finansloven har været til 3dje Behandling og har forladt dette Ting, efter at vi ere naaede til næsten de sidste Dage i Samlingen, skulde kunne opnaa et Resultat i denne Sag. Vi have ment, at det var heldigt, at Sagen kom frem og motiveredes for at henstilles til Overvejelse hos de vedkommende Statsfaktorer, særlig hos Kirke- og Undervisningsministeren, og saa i Fremtiden komme til at foreligge til Afgørelse. Forslagsstillerne have derfor heller ikke ment at burde fastholde Forslaget til det sidste og lade det komme til Afstemning her i Dag. Vi have ment, at der var gjort, hvad der i Øjeblikket kunde gøres, naar Sagen ved at blive omtalt her i Tinget var henstillet til Kirke- og Undervisningsministerens Overvejelse og derved et nødvendigt Skridt var gjort til senere hen at tage den op paa gunstigere Vilkaar. Jeg forbeholder mig altsaa, inden denne Forhandlings Afslutning at tage dette Ændringsforslag tilbage.